

Rikosuhrimaksun määräämättä jättäminen

ASIAN VIREILLETULO

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 3 §:n 3 momentin mukaan oikeuskansleri tarkastaa rangaistustuomiot, joita koskevia ilmoituksia erikseen säädetyin tavoin lähetetään oikeuskanslerinvirastoon.

Tarkastuksessa havaittiin, että Varsinais-Suomen kärjäoikeuden 8.1.2021 asiassa dnro R 20/4266 antamassa tuomiossa nro 21/100489 toiselle vastaajista ei ollut määrätty rikosuhrimaksua, vaikka kyseinen vastaaja oli tuomittu rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta.

SELVITYS

Asiassa puheenjohtajana toiminut Varsinais-Suomen kärjäoikeuden kärjätuomari toteaa 3.2.2022 päivätyssä selvityksessään, että asia on ratkaistu kirjallisessa menettelyssä. Syyttäjä ei ollut esittänyt haastehakemuksessa toista vastaajaa kohtaan rikosuhrimaksua koskevaa vaatimusta, eikä kärjätuomari ollut tarkistaessaan tuomiota ja sen perusteluita havainnut rikosuhrimaksun puuttumista tuomiolauselmaasta. Näin ollen rikosuhrimaksu on jäänyt epähuomiossa määräämättä, vaikka se olisi tullut viran puolesta määrätä.

RATKAISU

Sovellettavat säännökset

Rikosuhrimaksusta annetun lain 2 §:n mukaan se, joka tuomitaan rangaistukseen rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta, on velvollinen suorittamaan rikosuhrimaksun. Lain 3 §:n 1 momentin mukaan rikosuhrimaksu on 40 euroa, jos rangaistus tuomitaan yhdestä tai useammasta rikoksesta, joista vähintään yhdestä säädetty ankarin rangaistus on vankeutta enintään kuusi kuukautta, ja 2 momentin mukaan 80 euroa, jos rangaistus tuomitaan yhdestä tai useammasta rikoksesta, joista vähintään yhdestä säädetty ankarin rangaistus on vankeutta enemmän kuin kuusi kuukautta. Lain 4 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuimien määrää rikosuhrimaksun rangaistuksen tuomitessaan.

Kyseisessä tuomiossa vastaaja oli tuomittu rangaistukseen näpistyksen ja näpistyksen yrityksen ohella varkauden yrityksestä. Rikoslain 28 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan varkaudesta on säädetty rangaistukseksi sakkoa tai vankeutta enintään yksi vuosi ja kuusi kuukautta. Varkauden yrityksestä säädetty ankarin rangaistus on rikoslain 6 luvun 8 §:n 1 ja 2 momenttien mukaisesti kolme neljännestä edellä mainitun vankeusrangaistuksen enimmäismäärästä.

Arviointi ja johtopäätökset

Käräjätuomari on menetellyt asiassa virheellisesti jättäessään määräämättä toiselle vastaajista rikosuhrimaksusta annetun lain mukaisen rikosuhrimaksun. Vastaaja olisi tullut määrätä suorittamaan rikosuhrimaksuna 80 euroa rikosuhrimaksusta annetun lain 3 §:n 2 momentissa säädetyn mukaisesti. Tuomioistuimen on määrättävä rikosuhrimaksu viran puolesta, vaikka syyttäjällä ei esittäisikään sitä koskevaa vaatimusta. Tämä koskee myös kirjallisessa menettelyssä ratkaistavia asioita (AOK:n päätös 13.9.2021 dnro OKV/596/30/2020).

Kiinnitän käräjätuomarin huomiota rikosuhrimaksun määräämistä koskevien säännösten noudattamiseen.

Pyydän saattamaan ratkaisuni käräjätuomarin tietoon.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijä

Rasmus Niemi